

▶ НАЖИВО
назви, пов'язані з РФ

Марія Солодовнік

Роман Кривко

Тетяна Кривоніс

1 січня, 13:03

. Скотч на зображенні російського поета Олександра Пушкіна на будівлі театру у Харкові. 24 грудня, 2022. Фото: Суспільне Харків

У Харкові на 27 грудня 2023 року перейменували 57 топонімів з понад 500, які мають змінити назви. У Харківській області — близько 30 громад з 56 завершили процеси перейменування, у 15 ще тривають обговорення. У липні 2024 року усі топоніми, пов'язані з РФ та радянським минулим, мають бути перейменовані.

Про це Українському радіо Харкова розказала начальниця північно-східного відділу Українського інституту національної пам'яті Марія Тахтаулова.

[Privacy policy](#)

Перейменування у Харкові: підготовка наступного пакета для зміни назв триває

У Харкові перейменовано всього 57 топонімів на 27 грудня. Це відбувалося в кілька невеликих етапів. Перейменовано близько 10%. За оцінками громадськості, в Харкові має бути перейменовано 530 топонімів.

Дещо було у 2022, але переважно вже у 2023 відбулися перейменування, і наразі процес триває. Я знаю, що є підготовка й

Марія Тахтаулова, історикиня, очільниця північно-східного відділу Українського інституту національної пам'яті. Фото: Суспільне Харків

Ми маємо певні позитивні рішення. Це вшанування героїв російсько-української війни. Також [Микола Хвильовий](#) нарешті посів чільне місце на топонімічній мапі Харкова, і колишня вулиця Маяковського нині вже має ім'я письменника. Також у нас вже немає вулиці Маршала Конєва: відновлено історичну назву Гончарівський бульвар.

З точки зору якості, то тут особливих нарікань немає, завжди можна зробити краще, але в цілому позитивно. Але щодо динаміки й швидкості ухвалення рішень, звісно, що ситуація, вважаю, вже доволі складна: за місяць спливає термін для депутатів, і вже після 27 січня вони не зможуть ухвалювати рішення, а будемо чекати тоді тільки на рішення пана Терехова. Сподіваюсь, що ситуація не

Про черговість я б не говорила, тому що всі назви, які підпадають під дію закону, мусять бути прибрані з символічного простору. Звісно, є такі магістральні центральні вулиці як Пушкінська, і вона, безумовно, привертає увагу харків'ян, і станція метро теж.

Зображення поета Пушкіна на станції метро "Пушкінська" у Харкові, серпень 2023 року. Фото: Марія Солодовнік/Суспільне Харків

Нагадаю, що Пушкінська має історичну назву Німецька, але лунали й інші пропозиції, скажімо, на честь філософа Григорія Сковороди або вулиця Європейська, що теж доволі популярна пропозиція.

Очевидно, нам потрібне обговорення цих пропозицій. Зрештою, всі вони, від найменшого в'їзду до найбільшої, приміром, Пушкінської, мають бути перейменовані.

Як у 2023 році перейменовували топоніми у Харківській області

56 громад близько 30 , мад вже повністю закрили ці питання — провели слухання й ухвалили рішення щодо топонімів.

Приблизно у 15 громадах тривають обговорення і якісь рухи в напрямі перейменування.

На жаль, є громади, які ще зовсім не бралися до роботи. Переважно це ті, які перебувають або під частковою окупацією, або постійно потерпають від війни.

Хоча, наприклад, **Куп'янськ** все одно працює над перейменуваннями. Зокрема, у вересні 2023 року було перейменовано 19 топонімів. Одна вулиця колишня імені Ватутіна і в'їзд стали 10 вересня — це дата звільнення Куп'янська від російської окупації.

Стінопис, присвячений звільненню в центрі Куп'янська, Харківська область, вересень 2023 року.
Фото: Олександр Ставицький/Суспільне Харків

тероборони, захисників Валківської, згадали і про історичні постаті, письменників Івана Нечуя-Левицького, Івана Котляревського. Обговорення та перейменування ще тривають.

Фото ілюстративне.

Якщо говорити про якість, то хотіла б відзначити підхід, який застосували у місті [Валках і у Валківській громаді](#), де звернулися і до історії визвольних змагань, творення України 100 років тому. Скажімо, вулиця генерала Пересади-Суходольського — генерал-хорунжий армії УНР є уродженцем Валок, і тепер його ім'я є на топонімічній мапі міста. Є і сучасні герої, скажімо, Михайло Несольний, молодший сержант і Герой України, він також уродженець Валок. Це і ті, хто до культури мають стосунок — Дмитро Наріжний, ініціатор відновлення гончарної справи на Валківщині.

Також у **Мерефі** не забули про своїх уродженців, діячів української революції.

На жаль, такого не можу сказати про **Чугуїв**, де військове училище було кузнею кадрів офіцерського складу столітньої давнини, але, на жаль, там таким підходом похизуватися не можемо.

Ілюстративне фото. Джерело Міська рада Чугуєва

Працюють зараз і в нашій **Балаклійській** громаді, яка потерпала від окупації.

В цілому закон виконується і доволі ґрунтовно, громади працюють. Я отримую і запити, і веду консультації для представників органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій Харківської області, і ми намагаємося завжди знайти найкращий варіант серед всіх запропонованих.

▶ **З оригінального**, що пропонують, спадає на думку Чкаловське, де громада проголосувала за назву Чикаго, але я ніде не зустрічала обґрунтування, чому така назва пропонується. Тобто, якщо, наприклад, ми говоримо про Нью-Йорк у Донецькій області, то там є певне історичне підґрунтя, а звідки взявся доволі цікавий варіант з назвою Чикаго, я не знаю. Але цілком може бути — це відповідає закону.

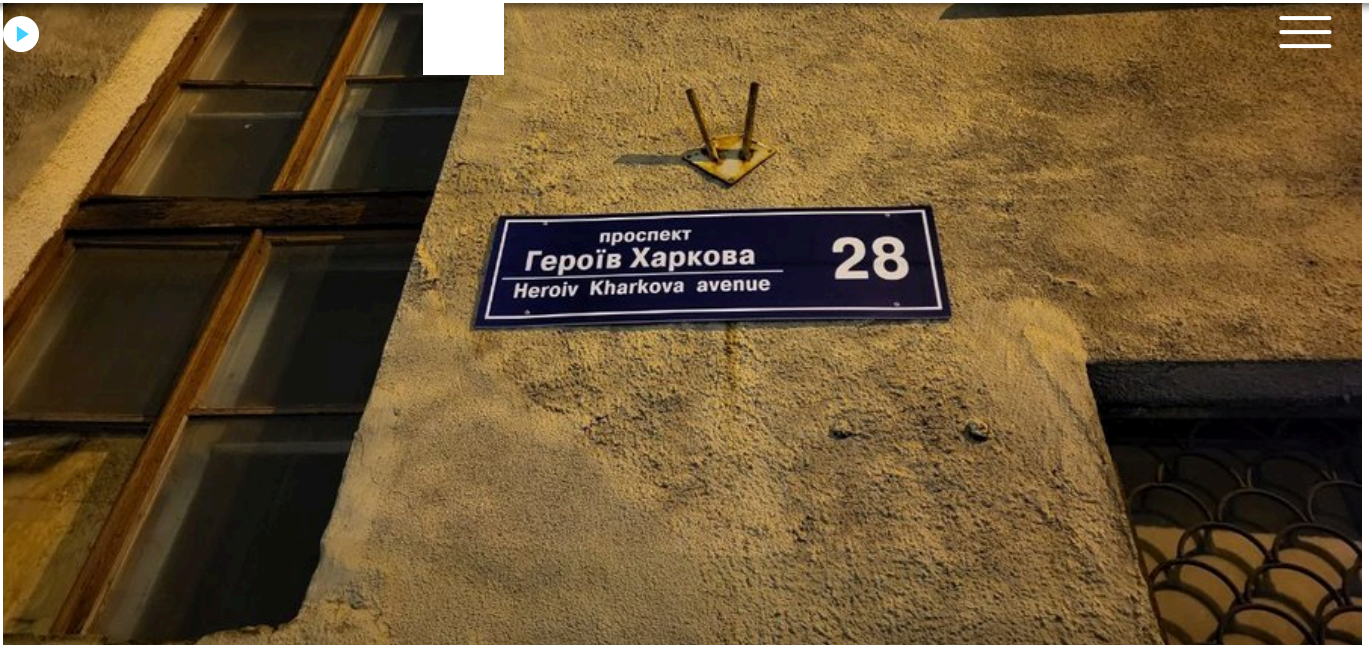
Загалом якогось **креативу, на жаль, я особливо не бачу.**

Переважно йдуть або шляхом якихось "квітневих", "аграрних", "військових", "академічних" назв, які ні про що нам не говорять. На жаль, у Первомайському пішли саме таким шляхом. Приміром, вулиця Захисників. Ми навіть не знаємо чи українських захисників, чи може ще якихось захисників. Тобто цілком така, ну я б сказала "вихолощена" топонімічна мапа вийшла разом з вулицею Центральною, Міською і якихось невідомих Захисників.

Це теж підхід, який не можна вітати, бо все ж таки, незважаючи на те, що функція топоніміки, перш за все, орієнтація в просторі, але свою і виховну, і освітню функцію вона теж має виконувати, тому тут можна тільки посумувати.

Перейменування топонімів: що зміниться з 27 січня 2024 року

Для того, щоб перейменувати населений пункт орган місцевого самоврядування має скерувати своє рішення до Харківської обласної ради. Вона має його підтримати й, свою чергу, скерувати до Верховної Ради. Часу для цього залишилося до 27 січня 2024 року.

Московський проспект у Харкові з 2022 року має назву проспект Героїв Харкова. Фото: Марія Солодовнік/Суспільне Харків

*Якщо таке подання до Верховної Ради не надійде, тоді **Інститут національної пам'яті за власною рекомендацією пропонує перейменувати населений пункт**, але ми дуже-дуже просимо, щоб органи місцевого самоврядування не нехтували своїми можливостями, якими законотворець їх наділив, і все ж таки скористалися цією можливістю й обрали для свого населеного пункту найкращу назву.*

Вулиця Пермська у Харкові. Березень 2023 року. Фото: Маргарита Дежкіна/Суспільне Харків

Якщо ми говоримо про топоніми, назви вулиць, провулків тощо, то **по 27 січня 2024 року** таке рішення може ухвалити сесія ради або ж розпорядженням голови військової адміністрації.

Якщо цього не виконано, то з 27 січня по 27 квітня це повноваження переходить до керівника громади, а якщо і він цього не зробить, то тоді повноваження переходить до голови військової адміністрації, він ще має три місяці, тобто до 27 липня 2024 року, і він своїм розпорядженням завершує процес перейменування топонімів в Харківській області.

27 липня ми отримуємо абсолютно всі перейменування.

Так само це стосується і пам'ятників, пам'ятних знаків тощо, які підпадають під дію закону — вони мусять бути демонтовані.